

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 60:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af vederlag for folkevalgte politikere m.v. (20 pct.s nedsættelse af vederlag, afskaffelse af folketingsvederlag til ministre, der ikke er folketingsmedlemmer, og afskaffelse af særpensioner).

Af Behnke (FP) m.fl.

(Fremsat 3/2 89. Første behandling 9/3 89. Betænkning 3/5 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Behnke (FP):

Som formanden konstaterede, er der ingen ændringsforslag. Det har undret os i Fremskridtsgruppen, at der ikke i det mindste fra Det Konservative Folkeparti var et ændringsforslag. Vi havde faktisk ventet, at man fremkom med et ændringsforslag gående ud på, at de 20 pct., vi har nævnt, blev ændret til 10 pct., for så ville man i det mindste have været i overensstemmelse med partiets egen statsminister, der i sin nytårstale bebudede, at vi alle sammen skulle tage en 10 pct.s bruttolønnedgang. Som det er det høje Ting bekendt, er det forslag ikke blevet fulgt op, hverken af regeringen, af statsministeren eller af Det Konservative Folkeparti.

Vi havde forventet, at alle Folketingets partier havde benyttet dette forslag til at markere over for befolkningen, at man, hver eneste gang der fra denne talerstol bliver talt om sparsommelighed, også mener sparsommelighed, der skal gælde for Folketingets 179 medlemmer og ikke kun hr. og fru Pedersen ude i de små hjem.

Det overrasker os endnu mere, at der ikke er andre partier, der bakker forslaget op, og at der heller ikke er nogen opbakning fra regeringen, når man følger den seneste debat om, at folkepensionisterne igen skal holde for. Vi mener ærlig talt ikke, at et Folketing kan være bekendt nu i næste uge at skulle behandle en reduktion af eller et stop for stigningstakten i folkepensionen, samtidig med at Folketingets medlemmer får deres vederlag klækkeligt forhøjet ved pas-

sende lejligheder, og samtidig med at folketingsmedlemmerne har udsigt til at få en særdeles klækkelig pension, hvis de har siddet herinde tilstrækkeligt længe.

Vi er faktisk godt skuffede over, at man overhovedet ikke har taget dette forslag seriøst, at Folketingets andre partier og Folketingets enkelte medlemmer ikke er parate til at gå ud og vise befolkningen, at man ønsker at gå i spidsen som et godt eksempel.

Men det er altså desværre situationen. Folketingets flertal vil i dag nedstemme dette forslag, og så skal vi altså i næste uge til at tale om, hvilke ekstra byrder der skal lægges på resten af befolkningen, og hvilke reduktioner i resten af befolkningens vederlag der skal foretages.

Vi fra Fremskridtspartiet kan kun sige, at vi godt forstår, hvis hr. Pedersen og fru Jensen ude omkring i de små hjem har mistet deres tilid til det, der foregår her i Folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 13 (FP) stemte for, 112 (S, KF, SF, V, RV, CD og KRF) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for Folketinget.

Af Ninn-Hansen (KF), Henning Rasmussen (S), Lilli Gyldenkilde (SF), Povl Brøndsted (V) og Poulsgaard (FP).

(Fremsat 17/3 89. Første behandling 5/4 89. Betænkning 3/5 89).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Torben Lund (S):

[Torben Lund]

Jeg vil gerne indlede med at sige, at jeg er meget glad for, at vi har fået en helt præcis afgrænsning af den særlige bestemmelse, der giver formanden for Folketinget adgang til at erklære et procedurespørgsmål for afgjort eller et ændringsforslag for vedtaget eller forkastet uden afstemning.

Jeg tror, det er rigtigt, at vi i betænkningen har præciseret, at den bestemmelse naturligvis kun kan anvendes, når der er tale om rent chikanøse forhold, og at det betyder, at ethvert medlem og ethvert parti – stort eller lille – fortsat har mulighed for gennem en afstemning at fremkomme med eller aftvinge andre partier en politisk stillingtagen og en politisk tilkendegivelse om ændringsforslag eller proceduresspørgsmål.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi har fået det nøje slået fast.

Derudover skal jeg kun opholde mig ved ét af de ændringsforslag, der foreligger, nemlig ændringsforslaget fra Socialdemokratiet og SF om, at vi nu, da vi alligevel skal ændre forretningsordenen, benytter lejligheden til at opgive benævnelserne »hr.« og »fru« og nøjes med fornavn og efternavn eller alene efternavn.

Jeg tror, at en benyttelse af benævnelserne »hr.« og »fru« af mange opfattes som unaturlig, og jeg synes, vi skal benytte lejligheden til at acceptere, at vi også her i Folketinget får en naturlig og tidssvarende omgangsform.

Der er nogle, der har udtrykt bekymring for, at det vil forfladige debatten her i folketingssalen, hvis man opgiver benævnelserne »hr.« og »fru« her fra talerstolen, men jeg vil gerne sige, at det tror jeg ikke på nogen måde vil være tilfældet. Jeg tror ikke, at benævnelserne »hr.« og »fru« har nogen positiv indflydelse på lødigheden af den debat, der foregår her i folketingssalen, eller nogen positiv indvirkning på tonen i debatten i øvrigt. Tværtimod tror jeg, at lødigheden og tonen i debatten i høj grad bliver påvirket af de emner, der diskuteres, de enkelte medlemmers karakter og personlige engagement og ikke mindst, om ordførerne er forberedte eller mindre forberedte den pågældende dag, og altså ikke så meget om vi siger »hr.« eller »fru«.

Jeg tror også, at vi er derhenne, hvor mange af landets borgere og mange tilhørere her i Folketinget opfatter det som unødigt højtideligt og lidt komisk, at vi bliver ved med at fastholde, at

der skal siges »hr.« og »fru« her fra talerstolen, og derfor skal jeg anbefale, at vi nu benytter lejligheden til at skille os af med det, og at vi kan nøjes med at benævne hinanden med de navne, vi nu engang har fået.

Skulle det falde nogen unaturligt at nøjes med at bruge navn, har det enkelte medlem dog stadig mulighed for at vælge at sige »hr.« og »fru«.

Ahlmann-Ohlson (KF):

Hr. Torben Lunds indlæg får os til at komme med nogle ganske få kommentarer i forhold til ændringsforslag nr. 4.

Der står i bemærkningerne i betænkningen, at ændringsforslaget indebærer, at medlemmerne benævnes med navn, dvs. fornavn og efternavn eller alene efternavn, uden titel og uden den hidtil anvendte benævnelse »hr.« eller »fru«; det vil sige, at man kunne forestille sig en debat, hvor man sagde: Så siger Hansen – eller: Så siger Jensen – og så vil der efter vores opfattelse være total forvirring.

Desuden kunne man spørge: Hvad er egentlig formålet med dette forslag? Hvad er formålet helt ærligt? Tager det tid at være høflig? Nej! Tager det da tid at sige et fornavn? Ja, det kan det naturligvis gøre, hvis man har et meget, meget langt fornavn, men hvis man hedder Per, tager det ikke så lang tid. Så kan man spørge: Tager det så tid at sige »hr.«? Nej, det gør det vel ikke. Eller tager det tid at sige »fru«? Nej, det gør det heller ikke.

Vi mener, det er godt og bekræftende for debatten her i Folketinget, at debatten føres efter spilleregler, der hviler på gensidig respekt og høflighed. Vi finder det helt i orden, at vi her, hvor vi jo alle sammen ved at debatten sagtens kan være skrap, alligevel gør en særlig indsats for at holde en høflig tone. Folketinget er jo et parlament, som alle landets vælgere bestemmer sammensætningen af; det er ikke en basisgruppe, hvor man sidder og drikker jordbærte og rører ved hinandens tær.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som præsidiemedlem har jeg været medforlagsstiller til dette forslag, men jeg har hele tiden gjort opmærksom på, at SF ville stille et ændringsforslag gående ud på, at vi skulle udtage dette med, at vi skulle sige »hr.« og »fru«, og det er ud fra en tankegang om, at værdighed

[Lilli Gyldenkilde]

i Folketinget og respekt for folketingsmedlemmerne overhovedet ikke har sammenhæng med, om man siger »hr.« eller »fru«; det er noget ganske andet, det har sammenhæng med.

Jeg synes, at hr. Ahlmann-Ohlsens begrundelse for, at vi skulle vedblive med at sige »hr. Hansen« og »hr. Jensen«, fordi det ville bringe forvirring, hvis vi bare sagde »Jensen« eller »Hansen«, trænger til en nærmere forklaring, for det foreligger der jo ikke spor om i dette her.

Jeg skal i øvrigt sige, at der ikke er spor tvivl om, at vi får dette her ændret, men det blev altså ikke denne gang. Jeg har arbejdet på det siden 1982, fordi jeg simpelt hen synes, at tiden er løbet fra, at vi bruger den titulering. Og almindelige mennesker – dette mærkelige udtryk – kan slet ikke forstå, at vi kan stå her og skælde hinanden ud på det groveste fra talerstolen samtidig med, at vi siger »hr.« og »fru«. De forstår det simpelt hen ikke. Jeg mener ikke, at vi ved at undlade at bruge »hr.« og »fru« kan skælde hinanden yderligere ud, for det kan vi ikke. Det lader sig sagtens gøre samtidig med, at vi siger »hr.« og »fru«. Jeg tror bestemt ikke, der vil blive mindre respekt omkring nogen, fordi man skal sige fru Gyldenkilde eller bare Gyldenkilde eller eventuelt Lilli Gyldenkilde.

Jeg skal slutte med at sige, som en af mine meget gode venner just har sagt til mig: Vi må håbe, at den ændring ikke kommer igennem så sent, at vi skal sidde på plejehjemmet og mimrende grine ad, at de i Folketinget endelig fik taget sig sammen til at afskaffe »hr.« og »fru«.

Jeg tror, det står klart for enhver, at jeg hermed anbefaler, at man stemmer for forslaget. Vi ved jo, at Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet er fuldstændig enige i dette her. Vi ved også, at der er nogle, der er enige med os, i andre partier. Ærlig talt: Er dette her en sag, hvor der absolut skal være partidisciplin? Jeg kan ikke forestille mig, at der i nogen partiprogrammer står enten, at man skal fastholde »hr.« og »fru« i tiltaleformen i forretningsordenen i Folketinget, eller det modsatte. Så det turde være en sag, hvor almindelig sund fornuft kunne få lov til at udfolde sig.

Det bliver altså ikke tilfældet denne gang. Men som man ved, foreslår vi nye ændringer hen ad vejen, og vi kommer formentlig allerede til næste år med et nyt ændringsforslag til forretningsordenen, for sådan er det jo: Vi er nødt til at tillempe forretningsordenen til det, der

sker i samfundet, men vi behøver da ikke altid at være 50 år bagud.

Jeg skal anbefale forslaget med de stillede ændringsforslag, som SF henholdsvis har tilsluttet sig og anbefaler.

(Kort bemærkning).

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Fru Lilli Gyldenkilde kunne ikke helt forstå mine betragtninger om den forvirring, der kunne opstå, hvis man brugte vendingen: »Og så sagde Hansen, og så sagde Jensen« – man kan jo ifølge forslaget benytte efternavnet – men forvirringen opstår i det øjeblik, hvor der er flere, der hedder Jensen og Hansen. Det var det, jeg mente.

Povl Brøndsted (V):

Der er stillet 4 ændringsforslag. Venstre stemmer imod ændringsforslag nr. 1 og 2, stemmer for ændringsforslag nr. 3, som er bestemt af en ressortforflyttelse af nogle områder, og stemmer imod ændringsforslag nr. 4 angående »hr.« og »fru«. Hvad det sidste angår, sker det med to begrundelser. For det første, at vi meget hurtigt kommer ud på en glidebane, hvor det at tage »hr.« og »fru« væk betyder fornavn, betyder direkte tale og vil være med til at lægge debatten på et lavere niveau, og ét sted må vi standse, hvis vi ikke skal ud i noget, der bliver en uværdig debat.

Det andet, der blev brugt som et argument for at afskaffe »hr.« og »fru«, er, at der kan ligge noget nedværdigende i det, og det er da rigtigt nok. I læserbreve i aviserne kan »hr.« blive brugt netop over for den person, som man er meget modstander af og foragter lidt, men jeg har aldrig her fra talerstolen hørt, at »hr.« eller »fru« er blevet brugt som noget underkendende eller nedgørende.

Derfor synes jeg, at det vil være naturligt at bevare »hr.« henholdsvis »fru« kombineret med det navn, som den enkelte selv har bestemt skal være vedkommendes folketingsnavn, idet nogle har bestemt udelukkende at have deres efternavn som folketingsnavn, andre har bestemt at have fornavn og efternavn som folketingsnavn.

Venstre ønsker at bevare denne tiltaleform for ikke at komme ud på en glidebane, hvor vi til sidst får en debat, som er direkte, og som ikke er værdig for forhandlingsformen i Folketinget.

Formanden:

Jeg er ikke klar over, om alle de, der taler sammen, tiltaler hinanden med »hr.« og »fru«, men i hvert fald taler de for højt.

Dohrmann (FP):

Ændringsforslag nr. 1 og 2 er stillet af Fremskridtspartiet. Nr. 1 går ud på, at de opgaver, der i dag er henlagt til Udvalget for Videnskabelig Forskning, overføres til Uddannelsesudvalget.

Det næste ændringsforslag, vi har stillet, går ud på, at alle sager vedrørende kommunale person- og ejendomsskatter overføres fra Kommunaludvalget til Skatteudvalget. Vi har skrevet i bemærkningerne, at der findes større ekspertise i Skatteudvalget. Det ville nok have været lidt rigtigere at skrive, at vi anser det for formålstjenligt, at en overførsel til Skatte- og Afgiftsudvalget ville give lidt mere helhed inden for hele skatteområdet, og at vi derfor anser det for en god foranstaltning, hvis disse sager blev henlagt til Skatte- og Afgiftsudvalget.

Jeg skal naturligvis anbefale, at man støtter og stemmer for de to ændringsforslag.

Vedrørende ændringsforslag nr. 3 er der sket en teknisk fejl, som jeg gerne påtager mig skylden for. Det fremgår nemlig af betænkningen, at Fremskridtspartiet har givet sin tilslutning til, at jagt- og vildtforvaltningen overføres fra Landbrugs- og Fiskeriudvalget til Miljø- og Planlægningsudvalget. Den holdning er vi ikke enige i, og derfor vil jeg gerne begære afstemning om ændringsforslag nr. 3, som vi så vil stemme imod.

Vedrørende det sidste ændringsforslag – og det er jo virkelig det, der optager sindene, så man skulle tro, det var noget af det vigtigste, der var foregået her i Folketinget i nyere tid – skal det ingen hemmelighed være, at vi i Fremskridtspartiet tager ret afslappet på hele den diskussion, og at vi har besluttet ved denne lejlighed at ville stemme imod ændringsforslaget. Men jeg skal heller ikke lægge skjul på, at der også findes sympati for det stillede ændringsforslag, og at det derfor ikke er usandsynligt, at vore overvejelser, når vi næste gang skal drøfte dette spørgsmål og der bliver fremsat et ændringsforslag af samme karakter eller gående i samme retning, vil ende med, at vi medvirker til at afskaffe benævnelserne »hr.« og »fru«, men som sagt stemmer vi imod ændringsforslaget i dag.

Arne Melchior (CD):

Personlig er jeg bestemt et dumsmenneske. Jeg kan godt lide bramfrihed, og jeg kan også lide den tanke, at vi herinde skal føre et nutidigt og naturligt og – så vidt vi formår det – afslappet sprog. Men jeg mener alligevel, at der skal være en lille smule stil bevaret, og jeg mener ikke, det er korrekt at sige, at alt det, man siger i kantinen eller i knejpen eller for den sags skyld i spisekøkkenet, absolut på samme facon også skal og bør kunne siges her, for at vi kan blive opfattet som moderne og nutidige.

Jeg tror, der fra forslagsstillernes side er tale om stilforvirring. Man taler om, at man ikke vil spille dobbeltspil, og at man ikke skal føre én form for tale på slottet og en anden form for tale i hytten – vi skal som folkets repræsentanter bringe folkets sprog herind. Jeg tror imidlertid, det er at se bort fra helt klare kendsgerninger. Vi opfører os nu lidt forskelligt forskellige steder, hvor vi færdes. Uden at gå til yderligheder kan man godt tillade sig visse ting på en fodboldbane, som man ikke ville tillade sig i en retssal. Det er måske nok yderpunkter, men de illustrerer, mener jeg, klart, hvad det er, det drejer sig om.

Der er også i ydre former, herunder i påklædning og sprogbrug, rimelighed i at holde en vis stil. Man går ikke i bikinibadedragt – hvis man ellers er skabt til en sådan – i Det Kgl. Teater, og der er ikke nogen forstillelse i, at man klæder sig forskelligt ikke bare på forskellige årstider, men også forskellige steder og til forskellige lejligheder, og tilsvarende er der absolut ikke noget krukkeri eller gammeldags eller vanskeligt i at føre forhandlingen her på en sådan måde, at man forsøger – forsøger i det mindste, det har man da lov til – at være en lille smule mindre slå-på-skulderen-agtig, end hvad der ville være god tone og rimelighed i at gøre andre steder.

Jeg var lidt bekymret over hr. Dohrmanns sidste udtalelse om, at Fremskridtspartiet næste gang nok ville stemme for. Men der bliver måske god tid til næste gang, og måske kommer det ikke på Folketingets bord i hr. Dohrmanns og min eksistenstid her i salen, så lad os nu se. Jeg mener, at nogle af de argumenter, hr. Dohrmann selv anførte, og forhåbentlig også nogle af dem, jeg har bragt på bane, vil få hr. Dohrmann og hans gruppe til at tænke sig godt om, inden de næste gang eventuelt tager et modsat standpunkt.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Til de medlemmer herinde, der er bekymrede for, hvordan det vil gå med Folketingets værdighed, når vi på et eller andet tidspunkt får afskaffet hr.- og frutitlerne, kan jeg beroligende fortælle, at jeg i Nordisk Råd gerne må sige »Ivar Hansen«, og at det ikke er det, han bliver fornærmet over. Der må jeg gerne sige »Hans Engell«, og det er ikke, fordi jeg glemmer at sige »hr.« foran, at han eventuelt bliver krænket, men det kan være af helt andre grunde.

Vi har for længe siden i den nordiske debat afskaffet disse titler, og det har vi bl.a. gjort, fordi man i det nordiske godt ved, hvad enhver herinde også ved, at disse titler efterhånden er blevet uforskammede. De fleste har det vel sådan, går jeg ud fra, at hvis de ser et læserbrev rettet mod sig og der står f.eks. »Hr. Kofod«, så ved »hr. Kofod«, at han ikke behøver at læse det, for så er det skrevet af en, der har tabt bevidstelsen, er blevet hidsig og gået langt over stregen. Og det er jo den form, vi alle sammen alle andre steder er opmærksomme på. Hvis vi ude i folkelige forsamlinger bruger hr.- og fruformen, virker vi ikke højtidelige, vi virker heller ikke høflige – vi virker uforskammede. Der er den joviale form den at sidde lidt perfidt og bruge formerne.

Men det er altså grunden til, at vi er sluppet ganske værdigt fra at afskaffe titlerne i Nordisk Råd, og det er kun, når et dansk folketingsmedlem i ny og næ kommer for skade at benytte titlerne, at der breder sig et svagt fnis i rækkerne. Det eneste, vi dér gør, er, at vi tiltaler formanden som »hr. præsident« eller »fru præsident«, og hvis man gerne vil have det, ja, så vil vi også gerne gøre det her.

Ellers har vi en nogenlunde anstændig, normal dansk-nordisk omgangsform over for hinanden, som selvfølgelig virker mere høflig – hvad alle godt er klar over – end disse hr.- og fruformer, hvilket alle registrerer, når de bliver overfaldet i pressen, hvad vi vist alle har prøvet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 13 stemte for, 111 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 13 stemte for, 113 imod.

Ændringsforslag nr. 3
vedtoges med 112 stemmer mod 13.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 54 stemte for, 71 imod.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning
vedtoges enstemmigt med 126 stemmer.

Formanden:

Denne vedtagelse vil nu blive optrykt med de vedtagne ændringer.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 188:

Forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov samt forskellige lovbestemmelser om det sociale udvalg. (Ophævelse af det sociale udvalgs selvstændige kompetence m.v.).

Af socialministeren (Aase Olesen).

(Fremsat 19/1 89. Første behandling 2/2 89. Betænkning 10/5 89).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Agerschou (SF):

Vi står med et lovforslag, som tilsyneladende kun få i Folketinget nærer de helt stærke følelser for – som vi har forstået det, er det i hvert tilfælde ikke socialministerens allervarmeste